Rozdział 2

Dochody budżetu państwa

2.1. Warunki gromadzenia dochodów w 2014 r.

Makroekonomiczne warunki gromadzenia dochodów podatkowych były w 2014 r. bardzo dobre – znacząco lepsze od prognoz wykorzystanych w projekcie ustawy budżetowej. Dwukrotnie większe realne tempo wzrostu PKB (3,4% w 2014 r. w porównaniu do 1,7% odnotowanego w 2013 r.) oraz poprawa struktury tego wzrostu na bardziej korzystną z punktu widzenia dochodów podatkowych, były głównymi czynnikami dzięki którym wykonanie dochodów budżetu państwa w 2014 r. było wyższe niż pierwotnie planowano.

W ustawie budżetowej na 2014 r. prognozowano, że wkład popytu krajowego we wzrost PKB wzrośnie o 1,9 pkt proc., podczas gdy ostatecznie wyniósł 4,4 pkt proc. Wymienione czynniki pozostające w realnej sferze gospodarki w sposób pozytywny wpływały w 2014 r. na realizacje dochodów podatkowych. Miało to szczególne znaczenie w przypadku dochodów budżetu państwa z podatku VAT, który jak wskazują doświadczenia ostatnich lat jest niezwykle czuły na szybką poprawę lub pogorszenie sytuacji gospodarczej.

Należy także odnotować, że w 2014 r. wystąpiły jednocześnie czynniki o charakterze nominalnym, które negatywnie oddziaływały na poziom dochodów budżetowych. W 2014 r. tempo wzrostu poziomu cen mierzone indeksem CPI (inflacja konsumencka) było niższe niż pierwotnie prognozowano. W 2014 r. po raz pierwszy w historii w gospodarce polskiej nie zanotowano inflacji (wskaźnik CPI wyniósł 0,0). Brak wzrostu cen dóbr i usług konsumpcyjnych ograniczył wzrost bazy podatkowej VAT, determinując tym samym strumień – głównie dochodów z VAT- na niższym poziomie, niż miałoby to miejsce w przypadku odnotowania inflacji. Efekt ten był jednakże znacząco niższy od pozytywnego efektu ożywienia w sferze realnej gospodarki, w szczególności w obszarze popytu krajowego.

Na dobre wykonanie dochodów podatkowych, w szczególności z podatku VAT, wpływ miały także działania podjęte przez rząd w celu zapobieganiu zjawisk przestępczych w zakresie wyłudzeń podatku VAT.

W zakresie dochodów niepodatkowych, które zostały zrealizowane w kwocie niższej niż prognozowano w ustawie budżetowej, należy zwrócić uwagę na brak zrealizowanych dochodów z tytułu wpływów ze sprzedaży w drodze aukcji częstotliwości z pasma 800 MHz i 2,6 GHz (tzw. dywidenda cyfrowa) w związku z przewidywanym przez Urząd Komunikacji Elektronicznej zakończeniem procedury aukcyjnej i wyłonienia podmiotów, na rzecz których zostanie dokonana rezerwacja, dopiero w roku 2015 oraz niższych niż planowano wpłat z tytułu dywidend.

2.2. Struktura dochodów budżetu państwa

Dochody budżetu państwa w 2014 r. wyniosły 283.542.707 tys. zł i były wyższe o 5.760.483 tys. zł (tj. o 2,1%) od prognozowanych w ustawie budżetowej. W porównaniu do 2013 r. nastąpił wzrost o 4.391.502 tys. zł, tj. o 1,6%. Realizację dochodów budżetu państwa w 2014 r. według źródeł przedstawia poniższa tablica:

Tablica 1. Dochody budżetu państwa w latach 2013 -2014.

Wyszczególnienie	2013	2014		4:2	4:3
	Wykonanie	Ustawa	Wykonanie		
	tys. zł			*%*	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Dochody ogółem	**279.151.205**	**277.782.224**	**283.542.707**	**101,6**	**102,1**
Dochody podatkowe i niepodatkowe	**277.626.873**	**276.128.114**	**282.012.846**	**101,6**	**102,1**
1. Dochody podatkowe	**241.650.924**	**247.980.007**	**254.780.985**	**105,4**	**102,7**
1.1. Podatki pośrednie	175.368.567	179.030.000	187.067.399	106,7	104,5
a) podatek od towarów i usług	113.411.541	115.700.000	124.262.243	109,6	107,4
b) podatek akcyzowy	60.653.116	62.080.000	61.570.439	101,5	99,2
c) podatek od gier	1.303.910	1.250.000	1.234.718	94,7	98,8
1.2. Podatek CIT	23.075.275	23.250.000	23.266.188	100,8	100,1
1.3. Podatek PIT	41.290.531	43.700.000	43.021.971	104,2	98,4
1.4 Podatek tonażowy	7	7	1	12,2	12,2
1.5. Podatki zniesione	239	0	382	159,7	-
1.6. Podatek od wydobycia niektórych kopalin	1.916.304	2.000.000	1.425.044	74,4	71,3
2. Dochody niepodatkowe	**35.975.949**	**28.148.107**	**27.231.861**	**75,7**	**96,7**
2.1. Dywidendy i wpłaty z zysku	7.052.933	5.207.850	4.213.495	59,7	80,9
2.2. Cło	2.022.085	2.003.000	2.440.718	120,7	121,9
2.3. Opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe	19.431.313	18.431.276	18.149.476	93,4	98,5
2.4. Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego	2.205.578	2.505.981	2.428.173	110,1	96,9
2.5. Wpłaty z zysku NBP	5.264.040	0	0	-	-
Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi	**1.524.332**	**1.654.110**	**1.529.860**	**100,4**	**92,5**

W 2014 r. relacja dochodów budżetu państwa ogółem do PKB zmniejszyła się do poziomu 16,4%, czyli o 0,4 p.p. niższego w porównaniu z 2013 r., w tym relacja dochodów podatkowych zwiększyła się o 0,2 p.p., a relacja dochodów niepodatkowych zmniejszyła się o 0,6 p.p.

Z uwagi na fakt, że w poprzednich latach środki pochodzące z Unii Europejskiej zostały włączone do budżetu państwa, a od 2010 r. środki z UE w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 zostały wyodrębnione w Budżecie Środków Europejskich, bardziej zasadne jest porównywanie z poprzednimi okresami wyłącznie dochodów podatkowych budżetu państwa, które stanowią blisko 90% dochodów budżetu państwa (w 2014 r.). Relację dochodów podatkowych budżetu państwa do PKB przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1.Dochody podatkowe budżetu państwa w relacji do PKB w latach 2000-2014.

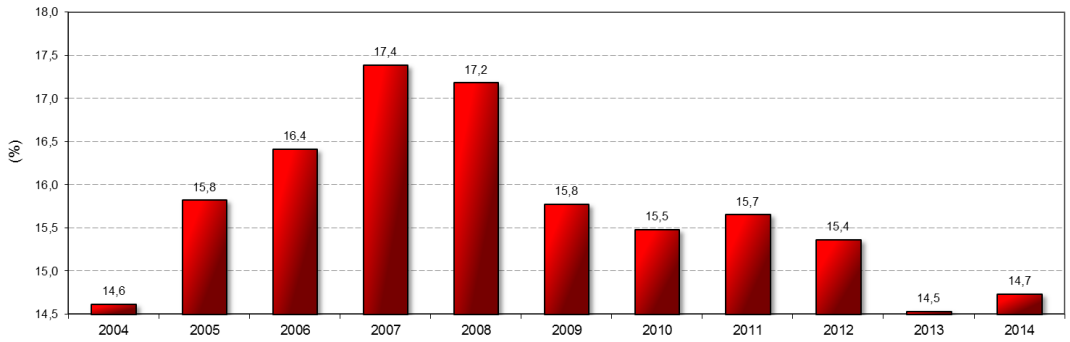

Źródło: dane GUS, MF

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu państwa w 2014 r.

Wykres 2. Struktura dochodów budżetu państwa w 2014 r.

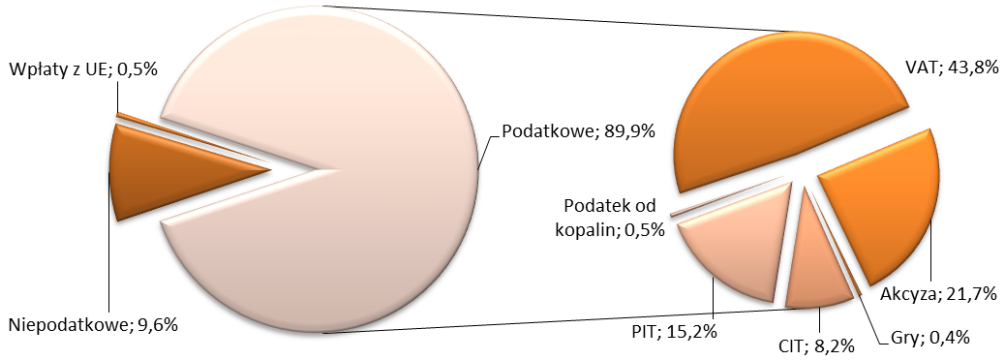

Źródło: dane MF

W 2014 r., w porównaniu z 2013 r., zmienił się udział dochodów podatkowych i niepodatkowych w dochodach ogółem. Udział dochodów niepodatkowych (bez UE) spadł o 3,3 p.p., natomiast udział dochodów podatkowych wzrósł o 3,3 p.p., głównie z powodu wzrostu udziału podatku VAT w dochodach ogółem. O spadku udziału dochodów niepodatkowych w dochodach ogółem zdecydowały: brak wpłaty z zysku NBP oraz niższe wpłaty z tytułu dywidend i wpłat z zysku w porównaniu do 2013 r.

Podatek od towarów i usług

W 2014 r. dochody z podatku od towarów i usług wyniosły 124.262.243 tys. zł i były wyższe o 8.562.243 tys. zł od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej. Oznacza to wykonanie prognozy dochodów z podatku VAT zawartej w ustawie budżetowej na 2014 r. na poziomie 107,4%. W porównaniu do 2013 r. dochody z podatku VAT były wyższe o 9,6%. Relacja omawianych wpływów do PKB wyniosła 7,2% i w stosunku do relacji zanotowanej w 2013 r. zwiększyła się o 0,4 p.p.

Bardzo wysoki wzrost wpływów z podatku VAT jest w dużej części spowodowany znaczną poprawą koniunktury gospodarczej. Wzrost głównych elementów bazy podatku VAT – tj. spożycia prywatnego oraz inwestycji sektora finansów publicznych stworzył wyjątkowo korzystne warunku do gromadzenia dochodów z VAT. Nominalne tempo spożycia prywatnego w 2014 r. wyniosło 2,6% wobec 1,8% zanotowane w 2013 r. Największą różnice zanotowano w przypadku inwestycji publicznych. W 2013 r. zanotowano spadek tej kategorii w ujęciu nominalnym o 10,9%. W 2014 r. kategoria ta, będąca jednym z najważniejszych elementów kształtujących wpływy z podatku VAT wzrosła.

Oceniając wykonanie dochodów z VAT w 2014 r. należy mieć na uwadze fakt, że wpływy z podatku VAT są w dużym stopniu zależne od zmian w zakresie koniunktury gospodarczej. W przypadku znaczącego przyspieszenia wzrostu gospodarczego w 2014 r., połączonego dodatkowo z korzystną z punktu widzenia wpływów z VAT, zmianą struktury wzrostu, efekt na wpływy z podatku VAT był więcej niż proporcjonalny w stosunku do zaobserwowanego ożywienia gospodarczego. Nie bez znaczenia dla odnotowanego – wysokiego rocznego tempa wzrostu w 2014 r. był również efekt niskiej bazy statystycznej. W 2013 r. dochody z VAT były mniejsze od tych zgromadzonych w 2012 r. o 5,5%.

Wspomnianym powyżej korzystnym zjawiskom gospodarczym, które pozytywnie wpłynęły na realizację dochodów budżetu państwa z tytułu VAT, towarzyszyły (obok zintensyfikowanych działań kontrolnych) rozwiązania podatkowe polegające na uszczelnieniu systemu podatku VAT.

Z dniem 1 października 2013 r. weszła w życie ustawa, która wprowadziła rozwiązania mające na celu zwiększenie skuteczności walki z oszustwami podatkowymi w obrocie niektórymi wyrobami wrażliwymi, tj:

1. Rozszerzenie zakresu stosowania mechanizmu odwrotnego obciążenia na obrót niektórymi wyrobami stalowymi (półproduktami), produktami (półproduktami) z miedzi oraz na dodatkowe grupy towarów stanowiących odpady, takie jak odpady z papieru i tektury czy surowce wtórne metalowe, ze szkła, papieru i tektury.
2. Wprowadzenie instytucji odpowiedzialności podatkowej nabywcy za zobowiązania podatkowe w VAT sprzedawcy w przypadku dostaw takich towarów wrażliwych, jak niektóre wyroby stalowe (nieobjęte mechanizmem odwrotnego obciążenia), paliwa i złoto nieobrobione – wymienione w dodanym do ustawy o VAT załączniku nr 13.
3. Zlikwidowanie możliwości kwartalnego rozliczania podatku VAT przez podatników dokonujących sprzedaży towarów wrażliwych objętych zakresem pkt 2.

Negatywnie na dochody budżetu państwa wpłynęła natomiast zmiana zasad odliczania podatku VAT od samochodów osobowych i innych pojazdów samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 tony oraz innych wydatków związanych z tymi pojazdami. Szacowany ubytek dochodów w 2014 r. to ok. 1,1 mld zł.

Podatek akcyzowy

W 2014 r. dochody z tytułu podatku akcyzowego wyniosły 61.570.439 tys. zł i stanowiły 99,2% prognozy z ustawy budżetowej. W porównaniu do 2013 r. dochody z podatku akcyzowego wzrosły o 1,5%.

Relacja do PKB omawianych dochodów wyniosła 3,6% i w stosunku do relacji zanotowanej w 2013 r. zmniejszyła się o 0,1 p.p.

Dochody budżetu z podatku akcyzowego w 2013 r. i 2014 r. z wyszczególnieniem wpływów od poszczególnych grup wyrobów akcyzowych przedstawia poniższe zestawienie:

Tablica 2. Dochody z podatku akcyzowego wg grup wyrobów w latach 2013-2014.

Wyszczególnienie	2013	2014		4:2	4:3
	Wykonanie	Ustawa	Wykonanie		
	tys. zł			*%*	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Podatek akcyzowy	**60.653.116**	**62.080.000**	**61.570.439**	**101,5**	**99,2**
Paliwa silnikowe	26.021.900	26.060.840	27.457.615	105,5	105,4
Gaz do napędu silników spalinowych	1.013.834	1.000.589	1.030.995	101,7	103,0
Oleje smarowe	197.411	194.750	172.018	87,1	88,3
Paliwa opałowe (z wyłączeniem węgla) [1]	261.554	294.586	266.893	102,0	90,6
Wyroby węglowe	82.162	102.500	66.410	80,8	64,8
Wyroby gazowe (z wyłączeniem gazu do napędu silników spalinowych) [2]	4.177	116.000	142.850	3 419,9	123,1
Energia elektryczna	2.421.596	2.408.312	2.324.573	96,0	96,5
Wyroby tytoniowe	18.205.573	19.125.452	17.922.709	98,4	93,7
Susz tytoniowy [3]	215	300	273	127,0	91,0
Alkohol etylowy	7.158.814	7.392.396	6.614.086	92,4	89,5
Piwo	3.504.380	3.613.826	3.565.920	101,8	98,7
Wino, napoje fermentowane i wyroby pośrednie	372.695	357.458	371.063	99,6	103,8
Samochody osobowe	1.413.323	1.412.991	1.642.291	116,2	116,2
Pozostałe wyroby akcyzowe [4]	-4.519	-	-7.257	160,6	-

[1] Od dnia 1 listopada 2013 r. wprowadzono opodatkowanie wszystkich gazów do napędu silników spalinowych (dane za 11 miesięcy 2013 r. dotyczą gazów skroplonych, natomiast dane za grudzień 2013 r. i za 2014 r. oprócz gazów skroplonych obejmują również gazy w stanie gazowym).

[2] Od dnia 1 listopada 2013 r. obowiązuje opodatkowanie akcyzą gazu ziemnego przeznaczonego do celów opałowych w związku z upływem okresu przejściowego na jego opodatkowanie.

[3] Od dnia 1 stycznia 2013 r. wprowadzono podatek akcyzowy na susz tytoniowy.

[4] Od dnia 1 marca 2009 r. (tj. wejścia w życie ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym) „pozostałe wyroby akcyzowe", do których było zaliczane m.in. wyposażenie specjalistyczne obiektów działalności rozrywkowej, nie są wyrobami akcyzowymi - nie są ujęte w wykazie wyrobów akcyzowych stanowiącym załącznik nr 1 do tej ustawy; stąd też w ustawie budżetowej nie planuje się dochodów z tego tytułu.

Dochody z podatku akcyzowego były w 2014 r. niższe o 509.561 tys. zł od prognozowanych w ustawie budżetowej.

Dochody budżetu państwa od paliw silnikowych, gazu do napędu silników spalinowych, wina, napojów fermentowanych i wyrobów pośrednich, samochodów osobowych i wyrobów gazowych były wyższe w porównaniu z dochodami prognozowanymi w ustawie budżetowej, natomiast dochody z akcyzy od wyrobów tytoniowych, alkoholu etylowego, piwa, energii elektrycznej, olejów smarowych, suszu tytoniowego, paliw opałowych, wyrobów węglowych były niższe od dochodów prognozowanych

Dochody budżetu państwa z podatku akcyzowego od paliw silnikowych wzrosły w 2014 r. o 5,5% w porównaniu z 2013 r. Odnotowany wzrost dochodów był wynikiem przede wszystkim rosnącego zużycia benzyn silnikowych i oleju napędowego, jak również niższych cen paliw silnikowych. Z danych celnych wynika, że łączny wzrost sprzedaży, importu i nabycia wewnątrzwspólnotowego paliw silnikowych w 2014 r. wzrósł odpowiednio: benzyn silnikowych o 2,7%, oleju napędowego o 6,4% w stosunku do 2013 r. W 2014 r. odnotowano spadek średniej ceny detalicznej benzyny o ok. 4,4% (z 5,50 zł/l do 5,26 zł/l) i oleju napędowego o ok. 5,3% (z 5,50 zł/l do 5,21 zł/l)[1] w porównaniu do 2013 r.

Dochody budżetu państwa z podatku akcyzowego od gazu do napędu silników spalinowych były wyższe w 2014 r. o 1,7% w porównaniu z 2013 r. Odnotowany wzrost dochodów był wynikiem przede wszystkim opodatkowania podatkiem akcyzowym gazów do napędu silników spalinowych w stanie gazowym, m.in. gazu ziemnego CNG. Z danych celnych wynika, że łączna sprzedaż gazu do napędu silników spalinowych (krajowa, z importu i nabycia wewnątrzwspólnotowego) w 2014 r. była wyższa o ok. 2,0% w stosunku do 2013 r.

Dochody z akcyzy od piwa w 2014 r. były wyższe o 1,8% w porównaniu z 2013 r. Przy utrzymaniu w 2014 r. wysokości stawki podatku na piwo na poziomie roku poprzedniego, wzrost tych dochodów był wynikiem kształtowania się spożycia piwa. Według GUS w 2014 r. dostawy na rynek piwa wzrosły o 1,9% w stosunku do 2013 r. Na wielkość konsumpcji wyrobów alkoholowych, a głównie piwa, wpływała w istotnym stopniu pogoda w miesiącach letnich. Na wzrost spożycia piwa w 2014 r. miały wpływ także Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej.

Dochody z akcyzy od samochodów osobowych w 2014 r. były wyższe o 16,2% w stosunku do 2013 r. Dochody z tego tytułu zostały ukształtowane przez dwa czynniki: wielkość przywozu do kraju używanych samochodów oraz kształtowanie się sprzedaży w Polsce nowych samochodów. Według danych Służby Celnej w 2014 r. sprowadzono do Polski o 5,2% aut więcej, niż w 2013 r, w tym:

- pojemności silnika do 2,0 litrów o 4,2% r/r,
- pojemności silnika ponad 2,0 litry o 14,7% więcej r/r.

[1] Na podstawie danych z Polskiej Izby Paliw Płynnych

Z danych Instytutu Badań Rynku Motoryzacyjnego SAMAR, wynika, że w 2014 r. liczba zarejestrowanych nowych samochodów osobowych na polskim rynku wzrosła o 12,9% w stosunku do 2013 r.

Dochody z akcyzy od wyrobów tytoniowych w 2014 r. były niższe o 1,6% w stosunku do 2013 r., do czego przyczynił się spadek sprzedaży wyrobów tytoniowych. Istotnym elementem wpływającym na spadek sprzedaży wyrobów tytoniowych jest rozwijający się rynek papierosów elektronicznych (e-papierosów), jak również moda na rezygnację z palenia papierosów. Z danych GUS wynika, że w 2014 r. dostawy na rynek papierosów spadły o 12,4% w stosunku do 2013 r. Na wysokość dochodów budżetowych od wyrobów tytoniowych (głównie papierosów mających największy udział w dochodach z podatku akcyzowego), wynikających z określonej podwyżki akcyzy, ma wpływ wielkość sprzedaży oraz ceny detaliczne.

Wzrost cen detalicznych uzależniony jest od polityki cenowej prowadzonej przez podatników wyrobów tytoniowych.

Pomimo wzrostu cen detalicznych wyrobów tytoniowych, na które miała wpływ podwyżka akcyzy o 5%, spadek wielkości sprzedaży spowodował obniżenie wpływów budżetowych.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że zaobserwowany spadek dochodów z akcyzy od wyrobów tytoniowych został złagodzony podwyżką akcyzy na papierosy.

Dochody z akcyzy od alkoholu etylowego w 2014 r. były niższe o 7,6% w stosunku do 2013 r. Od 1 stycznia 2014 r. stawka podatku akcyzowego na alkohol etylowy została podwyższona o 15,0%, tj. do poziomu 5.704 zł od 1 hektolitra alkoholu etylowego 100% vol. zawartego w gotowym wyrobie. Dane dotyczące dochodów budżetu państwa z podatku akcyzowego od alkoholu etylowego są nieporównywalne w latach 2013 i 2014. W wyniku zaplanowanej przez ustawodawcę podwyżki stawki akcyzy, w ostatnich miesiącach 2013 r. nastąpił gwałtowny wzrost produkcji i zapasów alkoholu, od którego zapłacono akcyzę według stawki przed podwyżką, co wpłynęło na znaczny wzrost dochodów z podatku akcyzowego pod koniec 2013 r. i w styczniu 2014 r. Z danych statystycznych GUS wynika, że dostawy na rynek wódek, likierów i innych napojów alkoholowych (w przeliczeniu na 100% vol.) w IV kwartale 2013 r. były o 45,7% wyższe niż w analogicznym okresie 2012 r. Tak duży wzrost produkcji alkoholu w IV kwartale 2013 r. miał bezpośrednie przełożenie na spadek produkcji alkoholu w roku 2014 r. Według szacunków Ministerstwa Finansów wyroby spirytusowe wyprodukowane i opodatkowane stawką podatku akcyzowego obowiązującą w 2013 r. były dostępne w obrocie handlowym jeszcze w I półroczu 2014 r.

Sprowadzając do porównywalności dane nt. wpływów z podatku akcyzowego od alkoholu etylowego w 2013 r. i 2014 r., nadwyżkę dochodów uzyskanych dwóch ostatnich miesiącach w 2013 r. w stosunku do 2012 r. należałoby dodać do wielkości dochodów uzyskanych w 2014 r., jednocześnie o tę samą kwotę obniżając wpływy w 2013 r. Szacuje

się, że w warunkach porównywalnych dochody budżetu państwa z podatku akcyzowego w 2014 r. wzrosłyby o ok. 7,2% w porównaniu z 2013 r.

Dochody z akcyzy od energii elektrycznej w 2014 r. były o 4,0%, niższe w porównaniu do 2013 r. Było to związane ze zwiększeniem wykorzystania energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii, która jest zwolniona z podatku akcyzowego[2]. W 2014 r. kwota zwolnienia z podatku akcyzowego energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii była o ok. 88 mln zł wyższa w porównaniu do 2013 r.

Dochody z akcyzy od wina, napojów fermentowanych i wyrobów pośrednich 2014 r. były nieznacznie niższe (o 0,4%) w porównaniu z 2013 r. Nieznaczny spadek dochodów z podatku akcyzowego od wyrobów winiarskich spowodowany był zmianą struktury spożycia tych wyrobów. W 2014 r. zaobserwowano znaczny wzrost konsumpcji cydru, który ma najniższą stawkę akcyzy spośród ww. grupy wyrobów (97 zł/1 hl). Według danych celnych wielkość sprzedaży, importu i nabycia wewnątrzwspólnotowego ww. wyrobów w 2014 r. wzrosła o 2,3% w porównaniu do 2013 r. Natomiast według GUS dostawy na rynek wina i miodów pitnych wzrosły w 2014 r. o 4,0% w stosunku do 2013 r.

Dochody z akcyzy od olejów smarowych w 2014 r. były niższe o 12,9% od dochodów uzyskanych w 2013 r. Powyższy spadek dochodów był wynikiem spadku zużycia olejów smarowych, co było w dużym stopniu związane z zastępowaniem przez kierowców produktów jednosezonowych nowocześniejszymi i bardziej wydajnymi wyrobami syntetycznymi.

Dochody z akcyzy od wyrobów węglowych w 2014 r. były niższe, tj. o 19,2%, w porównaniu do 2013 r. Przyczyną powyższego spadku była spadająca konsumpcja wyrobów węglowych, od których jest pobierana akcyza. Według danych GUS w 2014 r. dostawy na rynek: węgla kamiennego spadły o 3,9% r/r, węgla brunatnego spadły o 2,9% r/r oraz koksu spadły o 0,9% w porównaniu do 2013 r. Na uwagę zasługuje również fakt, że opodatkowanie akcyzą wyrobów węglowych uzależnione jest od ich wartości opałowych.

Podatek od gier

W 2014 r. dochody z tytułu podatku od gier wyniosły 1.234.718 tys. zł, tj. 98,8% prognozy z ustawy budżetowej, natomiast w porównaniu do wykonania 2013 r. były niższe o 5,3%.

Główną przyczyną różnic między wykonaniem dochodów w 2014 r. a ich realizacją w 2013 r. były zmiany wprowadzone ustawą o grach hazardowych, które przewidywały stopniową likwidację salonów gier i punktów gier na automatach o niskich wygranych:

---

[2] Art. 30 ust. 1 ustawy o podatku akcyzowym - zwalnia się od akcyzy energię elektryczną wytwarzaną z odnawialnych źródeł, na podstawie dokumentu potwierdzającego umorzenie świadectwa pochodzenia energii

- salony gier na automatach - w 2014 r. nastąpił spadek wpływów z tego tytułu o 52.405 tys. zł, tj. o 36,7% w porównaniu do 2013 r. Spadek ten jest wynikiem zmniejszenia się liczby salonów gier na automatach z 127 do 97 z powodu upływu okresu, na jaki udzielone zostały zezwolenia. Dodatkowo niektóre podmioty prowadzące salony gier na automatach rezygnują z ich prowadzenia przed terminem wygaśnięcia zezwolenia. Jest to spowodowane np. nierentownością prowadzonej działalności albo decyzją o jej przesunięciu do kasyn gry,
- punkty gier na automatach o niskich wygranych - w 2014 r. nastąpił spadek wpływów z tego tytułu o 114.907 tys. zł tj. 56,0% w porównaniu do 2013 r. Spadek ten jest wynikiem zmniejszenia się ilości punktów gier na automatach o niskich wygranych z 3 164 do 953, z powodu m.in. stopniowego wygasania udzielonych zezwoleń oraz wydawanych decyzji o cofnięciu zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie gier urządzanych na automatach o niskich wygranych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

Spadek dochodów z podatku od gier spowodowany ww. zmianami systemowymi jest w części rekompensowany zwiększającymi się dochodami w pozostałych segmentach gier, tj. z tytułu:

- gier liczbowych - nastąpił wzrost wpływów z tego tytułu o 24.560 tys. zł, tj. 4,6% w porównaniu do 2013 r.,
- gier w kasynach gry - nastąpił wzrost wpływów z tego tytułu o 19.140 tys. zł, tj. 8,5% w porównaniu do 2013 r.,
- zakładów wzajemnych - nastąpił wzrost wpływów z tego tytułu o 18.818 tys. zł. tj. 18,1% w porównaniu do 2013 r.,
- loterii pieniężnych - nastąpił wzrost wpływów z tego tytułu o 15.458 tys. zł, tj. 17,9% w porównaniu do 2013 r. Wzrost ten jest wynikiem zwiększenia się liczby urządzanych loterii pieniężnych z 63 do 70,
- loterii audioteksowych - nastąpił wzrost wpływów z tego tytułu o 7.347 tys. zł, tj. 756,6% w porównaniu do 2013 r. Wzrost ten jest wynikiem zwiększenia się liczby urządzanych loterii audioteksowych z 48 do 98.

Podatek dochodowy od osób prawnych

Dochody budżetu państwa w 2014 r. z podatku dochodowego od osób prawnych zostały zrealizowane w kwocie 23.266.188 tys. zł, tj. 100,1% kwoty przyjętej w ustawie budżetowej. W porównaniu do 2013 r. dochody te były wyższe o 190.913 tys. zł, tj. o 0,8% w ujęciu

nominalnym i realnym. Relacja do PKB omawianych dochodów wyniosła 1,3% i w stosunku do relacji zanotowanej w 2013 r. zmniejszyła się o 0,04 p.p.

Podmioty niefinansowe w 2014 r. wpłaciły 25.449.228 tys. zł (wpływy łącznie z udziałami jednostek samorządu terytorialnego), tj. o 2,1% więcej niż w 2013 r. Kwota ta stanowiła 99,6% kwoty zaplanowanej na 2014 r.

Według danych GUS, dotyczących sytuacji podmiotów gospodarczych w 2014 r., przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw niefinansowych były wyższe o 2,1% od osiągniętych rok wcześniej, a koszty ich uzyskania wzrosły o 2,3%, co znalazło odzwierciedlenie w nieznacznym pogorszeniu wskaźnika poziomu kosztów (z 95,5% przed rokiem do 95,7%).

Wynik finansowy brutto wyniósł 105,7 mld zł wobec 108,1 mld zł przed rokiem, a jego obciążenia ukształtowały się na poziomie 15,5 mld zł wobec 16,0 mld zł. Wynik finansowy netto wyniósł 90,2 mld zł i był niższy o 2,1% niż przed rokiem. Zysk brutto wyniósł 132,4 mld zł i był wyższy o 3,4% od uzyskanego przed rokiem, a strata brutto wyniosła 26,7 mld zł i wzrosła o 33,8%. Zysk netto wykazało 81,6% ogółu przedsiębiorstw (wobec 79,6% przed rokiem), a uzyskane przez nie przychody stanowiły 82,1% przychodów z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw (wobec 85,3% przed rokiem).

W 2014 r. banki i pozostałe instytucje finansowe wpłaciły 4.260.311 tys. zł podatku dochodowego (wpływy łącznie z udziałami jednostek samorządu terytorialnego), tj. o 205.329 tys. zł (o 4,6%) mniej niż w 2013 r.

W 2014 r. wynik finansowy netto sektora bankowego wyniósł 16,2 mld zł, o 7,1% więcej niż w poprzednim roku. Natomiast wynik finansowy otwartych funduszy emerytalnych (OFE) w 2014 r. był ujemny w kwocie 0,2 mld zł podczas gdy w 2013 r. był dodatni i wyniósł 19,9 mld zł. Wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń ogółem również były w 2014 r. mniej korzystne niż rok wcześniej. Łączny wynik finansowy netto zakładów ubezpieczeń wyniósł 6,8 mld zł i był niższy o 23,8% niż w 2013 r. Wynika to z gorszych wielkości uzyskanych przez zakłady ubezpieczeń majątkowych. Wyniki zakładów ubezpieczeń na życie poprawiły się, na co wpłynął spadek kosztów ogółem głębszy niż przychodów ogółem w tym dziale.

Analizując dane na temat wykonania dochodów budżetu państwa z podatku CIT w 2014 r. należy mieć również na uwadze fakt, że część podatników rozlicza się w trakcie roku w sposób uproszczony – na podstawie swoich wyników sprzed dwóch lat. Oznacza to, że część wpływów z podatku CIT nie jest w ogóle zależna od bieżącej sytuacji gospodarczej. W 2014 r. zaobserwowano dalszy wzrost o 1.456 tj. o około 10% w porównaniu do 2013 r., liczby podatników opłacających zaliczki w sposób uproszczony. Podatnicy rozliczający się w sposób uproszczony stanowią ok. 4% podatników podatku CIT.

Saldo wynikające z rozliczenia podatku za 2013 r. wyniosło ono 410.981 tys. zł i było o 6,5% niższe od salda z rozliczenia za 2012 r. Na wykonanie to miało wpływ w szczególności rozliczenie dokonane przez przedsiębiorstwa niefinansowe, których saldo wyniosło 641.003 tys. zł i w porównaniu do salda z rozliczenia za 2012 r. było wyższe o 779.558 tys. zł.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Dochody budżetu państwa w 2014 r. z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosły 43.021.971 tys. zł i były niższe w porównaniu do prognozy przyjętej w ustawie budżetowej o 678.029 tys. zł, tj. o 1,6%. W porównaniu z 2013 r. dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych były wyższe o 1.731.439 tys. zł, tj. nominalnie i realnie o 4,2%. Relacja omawianych wpływów do PKB wyniosła 2,5% i pozostała na zbliżonym poziomie co w 2013 r.

Wykonanie dochodów budżetu państwa w 2014 r. z podatku PIT według poszczególnych tytułów kształtowało się następująco:

- podatek pobierany przy zastosowaniu skali podatkowej i według 19% stawki podatku od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz z działów specjalnych produkcji rolnej w kwocie 35.957.465 tys. zł,
- zryczałtowany podatek dochodowy w kwocie 6.150.086 tys. zł,
- podatek od dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych w kwocie 914.420 tys. zł.

Wpływy z tytułu podatku PIT pobieranego przy zastosowaniu skali podatkowej w 2014 r. (dochody budżetu państwa łącznie z udziałami jednostek samorządu terytorialnego) wzrosły o 3.597.975 tys. zł. (o 7,0%) w porównaniu do wpływów z tego tytułu w 2013 r. Wzrost ten związany był ze wzrostem łącznego funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej oraz funduszu emerytur i rent.

Według danych GUS przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w 2014 r. wyniosło 3.783,46 zł i było wyższe o 3,4% w stosunku do 2013 r., wobec prognozowanego 3,5%. Według aktualnych szacunków MF, w 2014 r. przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej[3] wyniosło 9.592 tys. etatów i było o 0,3% wyższe niż przed rokiem, wobec zakładanego spadku o 0,1%.

[3] Wstępne dane w zakresie przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej w 2014 r. zostaną opublikowane przez GUS w *Małym Roczniku Statystycznym Polski 2015*, tj. w lipcu 2015 r.

W 2014 r. wartość wypłaconych emerytur i rent z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych oraz rolników indywidulanych według GUS wyniosła 199.637,5 mln zł i była o 2,7% wyższa do świadczeń wypłaconych w 2013 r.

W 2014 r. odnotowano również wzrost o 11,3% wpływów podatkowych (dochody budżetu łącznie z udziałami jednostek samorządu terytorialnego) od osób prowadzących działalność gospodarczą i rozliczających się według 19% stawki podatkowej.

Na realizację dochodów z podatku PIT od dochodów z działalności gospodarczej miała wpływ poprawiająca się sytuacja gospodarcza kraju. W ustawie budżetowej realny wzrost PKB zakładano na poziomie 2,5%, rzeczywisty wzrost według informacji GUS w sprawie zaktualizowanego szacunku PKB wyniósł 3,4%. W 2013 r. PKB realnie zwiększył się o 1,7%.

Duże znaczenie dla realizacji wpływów z tego tytułu miało saldo rozliczenia rocznego, które było korzystne dla sektora finansów publicznych. Saldo rozliczenia za 2013 r. było wyższe niż za 2012 r. o 352 mln zł.

Dochody budżetu państwa z podatku od odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych w 2014 r. były wyższe o 140.213 tys. zł., tj. o 118,1% w stosunku do 2013 r. Podatek ten jest odprowadzany od dochodów podatnika uzyskanych w ciągu roku poprzedzającego rok budżetowy. Opłacany jest i wykazywany w zeznaniu rocznym składanym po zakończeniu roku. W związku z powyższym, na wysokość wpływów budżetowych osiągniętych z tego tytułu w 2014 r. wpływ miała sytuacja na rynku giełdowym i realizacja zysków inwestorów w 2013 r.

W przypadku zryczałtowanego podatku dochodowego dochody budżetowe w 2014 r. wyniosły 6.150,1 mln zł i były niższe od prognozowanych w ustawie budżetowej o 1.191,9 mln zł, tj. o 16,2%. W stosunku do wykonania w 2013 r. były one niższe o 970,9 mln zł, tj. o 13,6%. Na taką realizację dochodów miały głównie wpływ niższe o 977,7 mln zł (o 29,8%) niż w 2013 r. wpływy z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów z odsetek lub innych środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku podatnika oraz od dochodu z tytułu udziału w funduszach kapitałowych, które stanowiły 37,5% wszystkich wpływów zryczałtowanego podatku dochodowego. Powyższe było konsekwencją obniżającego się oprocentowania lokat bankowych.

Według danych Narodowego Banku Polskiego średnie oprocentowanie stanów umów złotowych depozytów i innych zobowiązań gospodarstw domowych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych w 2014 r. było o 31,4% niższe niż w 2013 r. Natomiast średnie oprocentowanie nowych umów złotowych depozytów w 2014 r. było niższe o 11,1% niż w 2013 r.

Na wysokość dochodów z podatku PIT miało ponadto wpływ korzystniejsze saldo rozliczeń tego podatku za 2013 r., które w porównaniu do salda rozliczeń za 2012 r. było wyższe o 479 mln zł. Na taki wynik wpłynęło głównie rozliczenie podatników podatku dochodowego

od osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą opodatkowaną według 19% stawki podatku (+ 352 mln zł), podatników uzyskujących dochody z odpłatnego zbycia papierów wartościowych (+159 mln zł).

Podatek od wydobycia niektórych kopalin

Dochody budżetu państwa w 2014 r. z podatku od wydobycia niektórych kopalin wyniosły 1.425.044 tys. zł i były niższe w porównaniu do prognozy przyjętej w ustawie budżetowej o 574.956 tys. zł, tj. o 28,7%. W porównaniu z 2013 r. dochody z podatku od wydobycia niektórych kopalin były niższe o 491.260 tys. zł, tj. nominalnie i realnie o 25,6%.

Dochody budżetowe z podatku od wydobycia niektórych kopalin uzależnione są od wolumenu wydobycia miedzi i srebra, notowań metali na giełdach londyńskich oraz kursu walutowego. Czynnikiem wpływającym w sposób istotny na niższy od zakładanego poziomu dochodów budżetowych w 2014 r. była tendencja spadkowa średnich miesięcznych cen miedzi i srebra na giełdach referencyjnych w Londynie w 2014 r.

Dywidendy i wpłaty z zysku

Dochody określone w ustawie budżetowej jako dywidendy i wpłaty z zysku obejmują wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa oraz dywidendy z tytułu posiadanych przez Skarb Państwa akcji i udziałów w spółkach.

W 2014 r. wpływy z dywidend i wpłat z zysku zostały zrealizowane w kwocie 4.213.495 tys. zł i stanowiły 80,9% kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej. Wpływy z tego źródła w porównaniu z 2013 r. zmniejszyły się nominalnie i realnie o 40,3%.

Na łączną kwotę wpływów z tego tytułu w 2014 r. składają się następujące pozycje:

- dywidendy z tytułu udziałów Skarbu Państwa w spółkach w kwocie 3.931.206 tys. zł, które stanowiły 78,5% prognozy oraz 58,7% wykonania w 2013 r.; największymi płatnikami były spółki: PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. w kwocie 1.200.849 tys. zł., Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w kwocie 640.757 tys. zł oraz Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A. w kwocie 516.549 tys. zł. Duże znaczenie dla realizacji wpływów z tego tytułu miała zgodnie z uchwałą ZWZ spółki PZU S.A., podjętą przy uwzględnianiu rekomendacji KNF, przesunięcie wpłaty drugiej raty dywidendy z zysku w wysokości 516,54 mln zł na 2015 r.,
- dywidenda przekazana Polsce z Międzynarodowego Banku Współpracy Gospodarczej (MBWG) w wysokości 2.401.600 euro o równowartości 10.026 tys. zł, która była wyższa o 92,8% w stosunku do wykonania za 2013 r. Wpłata oraz wysokość dywidendy nie była ujęta w planie dochodów na 2014 r.,
- wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa w kwocie 272.262 tys. zł, które stanowiły 136,1% prognozy oraz 77,1% wykonania roku

poprzedniego; największe dochody z tytułu wpłat z zysku wpłynęły od jednoosobowych spółek Skarbu Państwa zaliczanych do sektora energetycznego oraz Polskie Koleje Państwowe.

O wyższym niż prognozowano wykonaniu dochodów z tytułu wpłat z zysku od jednoosobowych spółek Skarbu Państwa zadecydowały przede wszystkim:

- wyższe od planowanego wykonanie wpłat z zysku od spółek, dla których już na etapie planu oszacowano wykonanie obniżone w związku z nałożonymi obowiązkami w zakresie finansowania nowych inwestycji oraz utrzymania bieżącej infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego państwa, tj. Polskie Sieci Energetyczne Operator S.A. i Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.,
- wyższe od planowanego wykonanie dochodów z tytułu wpłat z zysku od spółek Polskie Koleje Państwowe, Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń" oraz Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych.

Największe wpłaty z zysku zrealizowały jednoosobowe spółki Skarbu Państwa: Polskie Sieci Elektroenergetyczne Operator S.A. (61.715 tys. zł), Polskie Koleje Państwowe S.A. (48.194 tys. zł), Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. (46.454 tys. zł), Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych "Przyjaźń" S.A. (33.385 tys. zł), Totalizator Sportowy Sp. z o.o. (25.567 mln zł) oraz Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A. (25.256 tys. zł).

Cło

Dochody z cła w 2014 r. wyniosły 2.440.718 tys. zł. i były wyższe od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej o 437.718 tys. zł, tj. o 21,9%. W stosunku do 2013 r. dochody były wyższe nominalnie i realnie o 20,7%.

Generalną przyczyną różnic między prognozą dochodów z cła przyjętą do ustawy budżetowej na 2014 r. a ich realizacją, było odmienne od zakładanego ostateczne ukształtowanie się czynników decydujących o wysokości dochodów z cła, będące wynikiem odmiennego kształtowania się sytuacji makroekonomicznej.

Podstawowymi przyczynami wyższego wykonania dochodów budżetu państwa z tytułu ceł w omawianym okresie były:

- wyższy o 4,6% od przyjętego do kalkulacji dochodów z cła na 2014 r. średni kurs rynkowy PLN/EUR,
- wyższy efektywna stawka celna o 0,13 punktu od przyjętego do ustawy budżetowej na 2014 r.

Należy podkreślić, że na wysokość dochodów budżetu państwa z tytułu ceł również miał wpływ import spoza obszaru krajów UE w mln EUR, który był o 963 mln zł niższy tj. o 1,4% od przyjętego w ustawie budżetowej na 2014 r.

Opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe

Opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe w 2014 r. osiągnęły kwotę 18.149.476 tys. zł i były niższe o 281.800 tys. zł, tj. o 1,5% od kwoty ustalonej w ustawie budżetowej. W porównaniu do 2013 r. wpływy z tego źródła zmniejszyły się nominalnie i realnie o 6,6%.

Istotniejsze dochody uzyskano w działach:

- Gospodarka mieszkaniowa – wykonanie wyniosło 3.572.379 tys. zł i było o 739.927 tys. zł wyższe od prognozy (o 26,1%); głównymi źródłami dochodów w tym dziale są dochody: części 18 – Budownictwo, lokalne planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo - w wysokości 97.035 tys. zł, części 85 – Budżety wojewodów – w wysokości 1.492.916 tys. zł oraz w części 33 – Rozwój wsi – w wysokości 1.982.428 tys. zł., które obejmują dochody z gospodarowania Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- Obsługa długu publicznego (krajowego) – wykonanie wyniosło 2.539.921 tys. zł i było o 64,2% wyższe od prognozy; realizacja dochodów na takim poziomie wynikała z niższego od zakładanego poziomu rentowności sprzedawanych SPW i pojawienia się nieplanowanych dochodów z premii (nadwyżki ceny sprzedaży obligacji nad wartością nominalną). Jednocześnie zrealizowano niższe dochody z tytułu wykupywanych przez inwestorów odsetek od skarbowych papierów wartościowych, co było wypadkową ich niższego oprocentowania oraz wyższego poziomu sprzedaży,
- Wymiar sprawiedliwości – wykonanie wyniosło 2.284.059 tys. zł i było o 2% wyższe od prognozy; źródłami dochodów w tym dziale są głównie opłaty sądowe, grzywny i spłata pożyczek udzielonych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych, wpływy z opłat za publikację ogłoszeń w Monitorze Sądowym i Gospodarczym oraz odpisy z Krajowego Rejestru Sądowego lub ekspozyturę Centralnej Informacji o Zastawach Rejestrowych,
- Administracja publiczna – wykonanie wyniosło 2.194.023 tys. zł i było wyższe od prognozy (o 0,87%); wyższe niż zakładano wykonanie dochodów wynika przede wszystkim z uzyskania wyższych niż planowano wpływów z różnych dochodów, zrealizowanych głównie w urzędach skarbowych, izbach i urzędach celnych, w placówkach Ministerstwa Spraw Zagranicznych, przez ministra właściwego do spraw pracy oraz centrali Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, usług zrealizowanych głównie przez placówki zagraniczne Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz wpłat części zysku

państwowych osób prawnych; podstawowe źródła zrealizowanych dochodów stanowią: wpływy z różnych opłat, grzywny mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych, wpływy z opłat za koncesje i licencje, przede wszystkim pobierane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki od przedsiębiorstw energetycznych,

- Transport i łączność – wykonanie wyniosło 2.090.099 tys. zł i było o 1.336.101 tys. zł niższe od prognozy (o 39%). Niższe niż prognozowano wykonanie dochodów wynika przede wszystkim z przewidywanego dopiero w 2015 r. uzyskania przez Urząd Komunikacji Elektronicznej wpływów ze sprzedaży w drodze aukcji częstotliwości z pasma 800 MHz i 2,6 GHz (tzw. dywidenda cyfrowa); prognozowany poziom opłat jednorazowych z tego tytułu szacowany był na kwotę 1.800.000 tys. zł. Głównym źródłem dochodów w tym dziale są wpływy z różnych opłat – 1.540.134 tys. zł (w tym: z tytułu jednorazowych opłat za dokonanie rezerwacji częstotliwości dla przedsiębiorców telekomunikacyjnych na kolejny okres (1.088.947 tys. zł), opłat za prawo do dysponowania częstotliwością (322.320 tys. zł), opłat za prawo do wykorzystywania zasobów numeracji (81.391 tys. zł), opłaty telekomunikacyjnej (17.197 tys. zł)) oraz wpływy z opłat za koncesje i licencje – 351.522 tys. zł. Wyżej wymienione wpływy realizowane były głównie przez Urząd Komunikacji Elektronicznej.

***

W ramach wyżej wymienionych tytułów wyodrębnić należy dochody związane z zadaniami z zakresu administracji rządowej realizowanymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz innymi zadaniami zleconymi tym jednostkom odrębnymi ustawami. Wypracowane dochody z tytułu realizacji tych zadań wyniosły 1.703.903 tys. zł i były wyższe od kwoty ustalonej w ustawie budżetowej o 295.956 tys. zł tj. 21,0%. W porównaniu z 2013 r. wpływy z tego tytułu były wyższe o 169.470 tys. zł, tj. o 11,0%.

Wyżej wymienione dochody zostały osiągnięte głównie w:

- dziale 700 - Gospodarka mieszkaniowa, z tytułu gospodarowania przez starostów realizujących zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego mieniem stanowiącym własność Skarbu Państwa w wysokości 1.488.716 tys. zł (o 22,4% wyższe od prognozy); dochody z tego tytułu pochodziły głównie z: opłat za trwały zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości Skarbu Państwa, wpływów z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, wpłat z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego; wyższe, w stosunku do planu, wykonanie dochodów związane było z uzyskaniem większych wpływów z opłat za trwały zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości Skarbu Państwa,

- dziale 852 - Pomoc społeczna, w wysokości 192.190 tys. zł i były wyższe od prognozy o 8,2%; dochody w tym dziale pochodziły przede wszystkim ze ściągniętych należności od dłużników alimentacyjnych, z odpłatności za pobyt osób z zaburzeniami psychicznymi w ośrodkach wsparcia oraz z odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- dziale 010 – Rolnictwo i łowiectwo, w kwocie 5.800 tys. zł (wyższej od prognozowanych o 62,7%); źródłem dochodów były opłaty melioracyjne, pobierane od właścicieli gruntów na podstawie ustawy – Prawo wodne, proporcjonalnie do powierzchni gruntów, na które korzystny wpływ wywierają urządzenia melioracji wodnych szczegółowych; wyższe w stosunku do planu wykonanie dochodów związane było z uzyskaniem wyższych wpływów dotyczących należności z lat ubiegłych z tytułu opłat melioracyjnych oraz z uzyskaniem nieplanowanych dochodów od przedsiębiorców z tytułu opłat legalizacyjnych za urządzenia melioracyjne,
- dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, w wysokości 5.055 tys. zł i były wyższe od kwoty ujętej w ustawie budżetowej o 109,1%; dochody w tym dziale zrealizowane zostały przez komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej i pochodziły głównie z tytułu najmu i dzierżawy pomieszczeń, nałożonych kar i grzywien oraz rozliczeń z lat ubiegłych,
- dziale 750 – Administracja publiczna, w wysokości 4.333 tys. zł i były wyższe od prognozy o 60,2%; wykonanie dochodów w tym dziale stanowiły przede wszystkim wpływy z tytułu opłat za udostępnienie danych z ewidencji ludności oraz ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych, a także z tytułu opłat związanych z zaszeregowaniem obiektów hotelarskich do określonego rodzaju i kategorii,
- dziale 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, w kwocie 2.893 tys. zł i były wyższe od prognozowanych o 0,6%; źródłem dochodów były głównie wpływy z tytułu opłaty produktowej, środków przekazywanych przez wprowadzających do obrotu baterie i akumulatory, nieodebranej opłaty depozytowej oraz opłat legalizacyjnych za urządzenia wodne zbudowane bez zezwolenia,
- dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, w wysokości 1.721 tys. zł (dochody nieplanowane); źródłem dochodów były wpływy z tytułu opłaty za wydanie karty parkingowej przez przewodniczącego powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności; dochody uzyskane na podstawie zmian przepisów ustawy – Prawo o ruchu drogowym, które weszły w życie z dniem 1 lipca 2014 r.,
- dziale 710 – Działalność usługowa, w wysokości 1.528 tys. zł (tj. o 23,3% więcej w stosunku do planu); źródłem zrealizowanych dochodów w ww. paragrafie były głównie grzywny z tytułu nakładanych przez Powiatowe Inspektoraty Nadzoru Budowlanego w celu przymuszenia do wykonania obowiązków wynikających z decyzji administracyjnych za naruszenie przepisów prawa budowlanego,

- dziale 600 – Transport i łączność, w wysokości 1.491 tys. zł i były wyższe od prognozowanych o 36,3%; dochody zrealizowane zostały głównie przez urzędy marszałkowskie: z tytułu wydawania zaświadczeń ADR oraz ich wtórników dla kierowców przewożących towary niebezpieczne, z tytułu kar pieniężnych nałożonych na przewoźników za nieprzestrzeganie bezpieczeństwa pasażerów w środkach transportu oraz za naruszenie udzielonego zezwolenia na wykonywanie przewozów osób w krajowym transporcie drogowym.

Powyższe kwoty nie uwzględniają środków stanowiących zwrot dotacji przekazanych jednostkom samorządu terytorialnego na realizację przedmiotowych zadań, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy o finansach publicznych, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

***

Dodatkowo w grupie dochodów - opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe, zawarte są dochody zagraniczne, które zaplanowano w łącznej wysokości 43.970 tys. zł. Zrealizowane dochody były wyższe od kwoty założonej w ustawie budżetowej o 53,4% i wyniosły 67.444 tys. zł. Do wyższej realizacji dochodów przyczyniły się głównie większe niż planowano odsetki od środków na rachunkach walutowych Ministra Finansów w efekcie wyższych stanów środków oraz nieplanowane wpływy związane z emisją obligacji za granicą.

Na zrealizowane w 2014 r. dochody zagraniczne złożyły się:

1. Planowane dochody z tytułu:
   - odsetek i opłat od udzielonych pożyczek i kredytów zagranicznych oraz od rachunków specjalnych w łącznej wysokości 48.944 tys. zł tj. 146,7% planu, w tym:
     - odsetki od kredytów udzielonych dla Angoli, Chin, Serbii, Czarnogóry, Indonezji, Jemenu, Republiki Serbskiej Bośni i Hercegowiny, Uzbekistanu, Wietnamu i Etiopii oraz pożyczki udzielonej Islandii, w wysokości 31.160 tys. zł, tj. 101,9% planu,
     - odsetki od środków na rachunkach walutowych Ministra Finansów w wysokości 17.781 tys. zł, tj. 639,4% planu,
   - odsetek od podmiotów krajowych z tytułu udostępnionych kredytów zagranicznych w kwocie 9.543 tys. zł, tj. 101,3% planu,
   - poręczeń i gwarancji w wysokości 6 tys. zł, tj. 0,5% planu. Niskie wykonanie planu związane było z objęciem przez Skarb Państwa akcji spółki jednego z dłużników w zamian za część swojej wierzytelności. Zrealizowane dochody były wynikiem prowadzonych działań windykacyjnych w stosunku do pozostałych dłużników.

2. Nieplanowane dochody z tytułu:

- skarbowych papierów wartościowych wyemitowanych za granicą (premia, ponad wartość nominalną od wyemitowanej obligacji w CHF) w kwocie 8.943 tys. zł,
- odsetek karnych za nieterminowe przekazanie CHF ze swapa walutowego (Cross Currency Swap) w kwocie 8 tys. zł,
- odsetki od rachunków specjalnych prowadzonych w NBP dla środków z kredytów Banku Światowego, w wysokości 3 tys. zł.

Ponadto w ogólnej kwocie dochodów z tego tytułu uwzględniane są również wpłaty o charakterze sankcyjnym, a zwłaszcza odsetki od zaległych zobowiązań podatkowych i innych zobowiązań wobec budżetu państwa, pomniejszone o odsetki płacone przez urzędy skarbowe podatnikom z tytułu nienależnie pobranych kar, podatków i odsetek.

Szczegółowy opis składowych pozycji opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe zostaną omówione w sprawozdaniach z poszczególnych części budżetowych.

Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego

W ustawie budżetowej na 2014 r. kwota wpłat z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin i powiatów oraz część regionalną subwencji ogólnej dla województw została określona w wysokości 2.505.981 tys. zł, z tego:

- wpłaty gmin do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin – 512.694 tys. zł,
- wpłaty powiatów do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów – 1.078.549 tys. zł,
- wpłaty województw do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej dla województw – 914.738 tys. zł.

W 2014 r. na rachunek dochodów budżetu państwa, służący do ewidencjonowania wpłat jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na część równoważącą i regionalną subwencji ogólnej, wpłynęła kwota wpłat w wysokości 2.428.173 tys. zł, która stanowi 96,9% kwoty określonej w ustawie budżetowej. W stosunku do 2013 r. wpłaty jednostek samorządu terytorialnego były wyższe o 10,1%.

Szczegółowy opis wykonania dochodów z poszczególnych tytułów został zawarty w rozdziale 1.2 Realizacja pozostałych postanowień ustawy budżetowej.

Wpłaty z zysku NBP

Na 2014 r. nie zaplanowano dochodów budżetu państwa z tytułu wpłaty z zysku Narodowego Banku Polskiego. Narodowy Bank Polski nie dokonał wpłaty do budżetu państwa w bieżącym roku, w związku z zerowym wynikiem finansowym Narodowego Banku Polskiego za rok 2013.

Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi

Wpłaty do budżetu państwa z Unii Europejskiej w 2014 r. wyniosły 1.529.860 tys. zł i były niższe o 124.250 tys. zł, tj. o 7,5% w stosunku do ustawy budżetowej na 2014 r. Dochody z tego tytułu były wyższe niż w 2013 r. o 5.529 tys. zł, tj. o 0,4%.

Faktyczne wykonanie dochodów z tytułu realizacji projektów podlegających refundacji z UE i EFTA jest uzależnione od stopnia zrealizowanych wydatków, na które ma wpływ tempo realizacji poszczególnych projektów. Uzależnione ono było m.in. od zmian w harmonogramach realizacji projektów, skutkujących często przesunięciem ich realizacji na kolejny rok budżetowy. Tym samym niższy poziom wydatków na realizację projektów finansowanych z udziałem środków UE i EFTA w ramach budżetu państwa przełożył się na niższe wykonanie dochodów w stosunku do zaplanowanych na 2014 r.

Należy również zauważyć, że wykonanie dochodów uzależnione jest od tempa refundacji podlegających wydatków przez KE.

Uzyskane dochody w 2014 r. stanowią głównie refundację z budżetu Unii Europejskiej oraz od Państw Członkowskich EFTA wydatków poniesionych przez budżet państwa m.in. w zakresie:

1. NSRO 2007-2013: 1.199.951 tys. zł, z tego:

- Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2007-2013: 387.992 tys. zł,
- Regionalne Programy Operacyjne: 311.708 tys. zł,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki: 206.755 tys. zł,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko: 183.994 tys. zł,
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka: 87.747 tys. zł,
- Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa: 11.753 tys. zł,
- Program Operacyjny Europejska Współpraca Terytorialna: 7.566 tys. zł,
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej: 2.436 tys. zł,

2. Programu Operacyjnego Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich: 23.138 tys. zł,
3. Programów realizowanych z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA): 16.127 tys. zł,
4. Pozostałych programów finansowanych z udziałem środków UE, w tym realizowanych w ramach Programu ogólnego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi": 82.815 tys. zł,
5. Wspólnej Polityki Rolnej: 207.525 tys. zł.